

Наталія Любарець, кандидат філологічних наук, доцент

ПЕРЕВІРКА КОМПЕТЕНТНОСТЕЙ

Пауль Целан

Ключові компетентності

Спілкування державною мовою

1. Одну з ключових метафор «Фуги смерті» – *Schwarze Milch der Frühe* – перекладаємо з німецької мови як «чорне молоко раннього ранку» або «досвітнє чорне молоко». Що, на вашу думку, символізують слова «ранній ранок» / «досвітнє» у цьому контексті?
2. Порівняйте варіанти перекладу цього образу у М. Бажана, В. Стуса, П. Рихла, М. Фішбейна та Л. Череватенка. Які відтінки значення посилює кожен із перекладачів?

Спілкування іноземними мовами

3. Чому, на вашу думку, Пауль Целан творив саме німецькою мовою? Чи можна назвати такий вибір громадянською позицією автора? Чи писав він саме до конкретної нації?
4. Прокоментуйте висловлювання поета про мову: *«Доступною, близькою і незагубленою посеред втрат залишилася лише вона одна – мова. Проте їй довелося пройти крізь власну неспроможність дати відповідь, пройти крізь страшне оніміння, пройти крізь тисячі мороків смертоносних промов. Вона пройшла крізь це і не сказала жодного слова про те, що сталося. Однак, вона пройшла крізь це».*

Математична компетентність

5. Використовуючи інформацію у таблиці, простежте, як змінюються авторські акценти у створенні образу «могили» в поезії.

	«Ми»	«Він»
1 строфема	«ми копаєм могилу в повітрі де лежати не буде тісно»	«він ... велить копати могилу в землі»
2 строфема	«ми копаєм могилу в повітрі де буде лежати не тісно»	«Він гукає глибше рийте землю ви перші... глибше лопатами рийте ви перші»
3 строфема	–	«для вас є могила у хмарах де буде лежати не тісно»
4 строфема	–	«він дарує нам могилу в повітрі»

6. Чому у першій строфі автор створює антитезу «могила в повітрі» – «могила в землі»? Чому у третій та четвертій строфах зникають рядки «ми копаєм могилу в повітрі...»? Чому, на вашу думку, у четвертій строфі «могилу» дарують?

Інформаційно-цифрова компетентність

7. Розшифруйте кроссенс, присвячений життєвому і творчому шляху Пауля Целана. Складіть розповідь як асоціативний ланцюжок, розкриваючи зв'язки між зображеннями за схемою:

1 – 2 – 3

8 – 9 – 4

7 – 6 – 5

8. Підберіть 9 образів-символів з поезії «Фуга смерті», які можна використати для створення кроссенсу до цього твору. Створіть кроссенс.

Ініціативність і підприємливість

9. Підготуйте тези доповіді на тему: «Уявні і справжні життєві цінності XXI століття».

Соціальна та громадянська компетентності

10. За допомогою Інтернету знайдіть інформацію про масштаби Голокосту в Україні, зокрема у вашому рідному місті чи селі. Як вшановують пам'ять жертв цієї трагедії?

Обізнаність та самовираження у сфері культури

11. Чому у «Фузі смерті» єврейський народ представляє біблійний персонаж Суламіф, а німецький – художній образ Маргарити? Пригадайте, якою зобразив Гете долю своєї героїні.

12. Спочатку Целан назвав свій вірш «Танго смерті». Прослухайте твір Астора П'яцолли «Лібертанго» <https://www.youtube.com/watch?v=vaXNdVTGT0k>. Поміркуйте, чи змінилося б ваше сприйняття поезії, якби автор залишив цей варіант заголовку.

Предметні компетентності

Знання

13. Попри те, що «Фуга смерті» написана верлібром, два рядки у творі римуються:

*der Tod ist ein Meister aus Deutschland sein Auge ist blau
er trifft dich mit bleierner Kugel er trifft dich genau.*

М. Бажан переклав їх так:

*Смерть це з Німеччини майстер очі в нього блакитні
він влучить у тебе свинцевою кулею він влучить точно.*

Поміркуйте, чому П. Целан використав риму у цьому фрагменті.

14. Чи вдалося комусь із українських перекладачів зберегти цей прийом?

Діяльність

15. Знайдіть у підручнику чи інших довідкових матеріалах визначення музичних термінів «фуга» та «контрапункт». Спробуйте виділити у тексті поезії «головну тему».

16. Поясніть, як у поезії П. Целана реалізовано принцип контрапункту.

17. Складіть таблицю контекстуального тлумачення дій образу «Його» у поезії.

Що робить «Він»?	Як можна витлумачити ці дії у контексті зображення Голокосту?
<i>живе в хаті</i>	
<i>зі зміями грає</i>	
<i>пише коли темніє в Німеччині</i>	
...	

18. Спробуйте віднайти емоційну кульмінацію твору. Поясніть свою точку зору.

Цінності

19. Поміркуйте, якою була роль слова та ЗМІ у Другій світовій війні? Чи змінилася їхня роль сьогодні?

20. Як ви думаєте, чи засвоїло людство уроки Другої світової війни? Обґрунтуйте свою відповідь.